

2024 Matka-ajon kohteen 12 Käyntikortti

Osallistujan nimi: _____ e-mail: _____

Moottoripyörän merkki: _____ tyyppi: _____ vm. _____

Milloin kohteella käyty: _____

Kanta-Häme

Vankilamuseo

osoite: Kustaa III:n katu 8 Hämeenlinna

Tila valokuvalle

Historiaa

Entinen Hämeenlinnan lääninvankila, vuonna 1871 valmistunut Suomen ensimmäinen selivankila avautui Kansallismuseon yleisökohteena 2.5.2019. Samalla Kansallismuseo aloitti vankila näyttelyn ja kävijäkokemuksen uudistamisen, jossa nousevat pintaan ihmisyyden perimmäiset kysymykset ja monenlaiset tunteet. Vankeinhoito lääninvankilassa päättyi vuonna 1993. Lääninvankila muutettiin Hämeenlinnan kaupungin ylläpitämäksi museoksi 1997. Kansallismuseo avasi kohteen nimellä Vankila.

Vankilan uudistus toteutetaan kolmessa vaiheessa ja Suomen kansallismuseon kanssa näyttelykokonaisuuden sisältöjä ovat suunnittelemassa ja käsikirjoittamassa monet vankilaa eri näkökulmista kokeneet henkilöt. Sisältöideoita kartoitettiin 18.–19.1.2019 pohjoismaisessa dekkarikirjallisuuden Nordic Noir-tapahtumassa Rukalla. Vankilan uudistusta tukee Suomen Kulttuurirahasto.

Hämeenlinnan kaupunki on aina tunnettu vankila- ja varuskuntakaupunkina, sillä Linnaniemellä nämä toiminnot ovat liittyneet tiiviisti jo keskiajalla rakennettuun Hämeen linnaan. Myös itse linna toimi vankilana 1830-luvulta 1972 saakka. Päälinna avautui 1979 Kansallismuseon museokohteena.

Vankilassa tuomiotaan ovat kärsineet monet historian tunnetut rikollishahmot, kuten murhamies Matti Haapoja ja puukkojunkkarit Isoo-Antti ja Rannanjärvi. Linnan naisvangeista tunnetuimpia olivat runoilija Elvi Sinervo ja unisaarnaaja Maria Åkerblom. Hämeenlinnan kuritushuoneeksikin kutsun vankilan esikuvana olivat sen toiminnan alussa amerikkalaisvankilat, joissa sellit ryhmiteltiin keskikäytävän molemmin puolin. Aiemmin vangit olivat asuneet yhteismakuusaleissa. Tänä päivänä vankeinhoidon ja vankielämän historia ja kertomukset elävät seinäkirjoituksissa, esineissä ja ajan kolhimissa selleissä. Toukokuussa 2019 Vankila avautui karuna kokonaisuutena, tiloina ja tarinoina. Kesäksi 2020 Vankilan kävijäkokemus täydentyi uudennlaisin audiovisuaalisin ja digitaalisin esityskkeinoin. Näyttelysisällön uudistuksen tavoitteena on ollut nostaa esille todellisuudessa vankilan kokeneiden, niin vankien, vartijoiden kuin muidenkin vankilaan liittyvien henkilöiden muistot ja tarinat. Vankilan käsikirjoitustiimissä on ollut mukana muun muassa kirjailija, vankikarkuri Jan Jalutsi. Synkkä vankilarakennus tarjoaa puitteet myös tapahtumille, keskusteluille ja yksityistilaisuuksille.